

Informe sobre el convent de Sant Doméneç

Autor: Comissió Jurídica i d'Interpretació Reglamentària

Coordinador: Vicent Àlvarez

Aprovació: Ple de 28 de setembre de 2007

Introducció

El Convent de Sant Doméneç de València és un dels conjunts monumentals més importants del nostre gòtic arquitectònic, i conté parts rellevants de gran valor històric i artístic. Va ser declarat "Monumento histórico artístico nacional" per Decret de 3 de juny de 1931.

Utilitzat com a seu del comandament militar, s'ha mantingut en un bon estat de conservació, gràcies a la cura i la diligència de les diferents administracions de defensa. Actualment, només una part dels recintes de l'antic convent continuen en ús com a dependències militars. La resta del conjunt inclou peces tan destacades com la capella, el claustre i la sala capitular.

El Consell Valencià de Cultura, dins del respecte als fins de defensa d'una part del conjunt, considera oportú emetre una proposta dirigida a millorar el coneixement i l'ús públic de les altres parts del monument ja actualment visitables per no estar directament afectades als mencionats fins militars.

El Convent de Sant Doméneç

El Convent de Sant Doméneç de València va ser fundat per concessió de Jaume I, el qual va cedir els terrenys en 1239. Les restes arquitectòniques de l'origen del convent són molt escasses, ja que el conjunt actual va ser construït sobretot durant els segles XIV i XV –segons els documents consultats, les obres van començar pels volts de 1300. La Sala Capitular, una de les seues joies més destacades, popularment coneguda com la Sala de les Palmeres per la forma de les columnes, es va construir entre 1310 i 1340 sota la direcció de Pere Bofill, criat de Jaume II. La Capella Reial és de construcció posterior, i destaca pels seus murs sense contraforts i per la volta. Altres parts importants són la sagristia, el claustre i l'església.

El conjunt, doncs, té importants elements de valor arquitectònic, i, per la seua relació amb els reis Jaume II i Alfons el Magnànim, conté una llarga sèrie de referències històriques que enriqueixen el llegat monumental valencià, relacionat amb la història del nostre poble, en la seua condició de comunitat històrica amb competències i autonomia per a gestionar el seu patrimoni propi.

L'administració militar, conscient del valor artístic dels recintes sense ús militar, ha permés des de fa temps l'accés a aquesta part, si bé de forma molt limitada. Per això, la proposta de concertar un sistema o règim d'obertura al públic que ampliara l'existent, amb la implicació de les institucions valencianes i en col·laboració amb les instàncies estatals, podria ser un pas positiu per al coneixement del monument per part dels ciutadans.

Aspectes jurídics

El Convent de Sant Doménech forma part del patrimoni de l'Estat, i per tant tot el que afecta a la seua titularitat es regix per la Llei de Patrimoni de les Administracions Públiques (Llei 3 de 2003, BOE del 4 de novembre), que arbitra fórmules relatives a la titularitat i l'ús dels béns patrimonials.

La part del convent que dóna al carrer de Ximénez-Sandoval, al passeig de la Ciutadella i a la plaça de Tetuà alberga la Força de Maniobra de l'OTAN, i està vinculada al Ministeri de Defensa. En conseqüència, podrien estudiar-se les possibilitats d'ús com monument visitable de la part del conjunt que es troba al voltant de la capella i del claustre, zona que actualment ja pot visitar-se de forma limitada: durant dos hores, dos dies per setmana; una iniciativa per la qual hem de felicitar l'autoritat militar.

Aquesta opció final es trobaria emparada per la norma legal citada i les altres vigents en matèria patrimonial, Ley de Patrimonio Histórico Español i Llei de patrimoni cultural valencià.

Per tot el que s'ha dit, el Consell Valencià de Cultura presenta la proposta següent:

Proposta

- 1 En consideració de la importància de les parts del Convent de Sant Doménech no destinades a ús militar i, com ja hem dit, conservades en

perfecte estat, el Consell Valencià de Cultura concertarà amb les autoritats militars una visita institucional a aquestes dependències, com a mostra de col·laboració entre institucions i amb l'objectiu de destacar el gran valor del monument.

- 2 Que les instàncies de l'Administració autonòmica valenciana competents en la matèria estudien la possibilitat d'establir un conveni de col·laboració amb el Ministeri de Defensa i el Comandament Militar de la Zona, que permeta, respectant la part militar del recinte, ampliar l'actual règim de visita pública de la part formada per la Capella, la Sala Capitular, el Claustre, l'Església i els espais annexos, amb els elements informatius i complementaris necessaris. Òbviament el règim de visites hauria de ser compatible amb les necessitats i els usos fixats pel Comandament Militar.
- 3 El Consell Valencià de Cultura donarà el seu suport entusiasta a totes les iniciatives que s'empreguen en aquest sentit.
- 4 Aquest informe, amb versions en les dos llengües oficials, serà elevat a la Presidència de la Generalitat, a la del Govern de l'Estat, al Ministeri de Defensa, al Comandament Militar i a l'Ajuntament de València.

Informe sobre el convento de Sant Doméneç

Autor: Comisión de Legado Histórico y Artístico

Aprobación: Pleno de 28 de septiembre de 2007

Introducción

El Convento de Sant Doméneç de Valencia es uno de los conjuntos monumentales más importante de nuestro gótico arquitectónico, y contiene partes relevantes de gran valor histórico y artístico. Fue declarado "Monumento histórico artístico nacional" por Decreto de 3 de junio de 1931.

Utilizado como sede del mando militar, se ha mantenido en buen estado de conservación, gracias al cuidado y la diligencia de las diferentes administraciones de defensa. Actualmente, sólo una parte de los recintos del antiguo convento siguen en uso como dependencias militares. El resto del conjunto incluye piezas tan destacadas como la capilla, el claustro y la sala capitular.

El Consell Valencià de Cultura, dentro del respeto a los fines de defensa de una parte del conjunto, considera oportuno emitir una propuesta dirigida a mejorar el conocimiento y el uso público de las otras partes del monumento, ya actualmente visitables por no estar directamente afectadas a los mencionados fines militares.

El Convento de Sant Doméneç

El Convento de Sant Doméneç de Valencia fue fundado por concesión de Jaume I, el cual cedió los terrenos en 1239. Los restos arquitectónicos del origen del convento son muy escasos, ya que el conjunto actual fue construido sobre todo durante los siglos XIV y XV --según los documentos consultados, las obras empezaron alrededor de 1300. La Sala Capitular, una de sus joyas más destacadas, popularmente conocida como la Sala de les Palmeres por la forma de las columnas, se construyó entre 1310 y 1340 bajo la dirección de Pere Bofill, criado de Jaime II. La Capilla Real es de construcción posterior, y destaca por sus muros sin contrafuertes y por la vuelta. Otras partes importantes son la sacristía, el claustro y la iglesia.

El conjunto, pues, tiene importantes elementos de valor arquitectónico, y, por su relación con los reyes Jaume II y Alfons el Magnànim, contiene una larga serie de referencias históricas que enriquecen el legado monumental valenciano, relacionado con la historia de nuestro pueblo, en su condición de comunidad histórica con competencias y autonomía para gestionar su patrimonio propio.

La administración militar, consciente del valor artístico de los recintos sin uso militar, ha permitido desde hace tiempo el acceso a esta parte, si bien de forma muy limitada. Por ello, la propuesta de concertar un sistema o régimen de apertura al público que amplíe el existente, con la implicación de las instituciones valencianas y en colaboración con las instancias estatales, podría ser un paso positivo para el conocimiento del monumento por parte de los ciudadanos.

Aspectos jurídicos

El Convento de Sant Doméneç forma parte del patrimonio del Estado, y por lo tanto todo lo que afecta a su titularidad se rige por la Ley de Patrimonio de las Administraciones Públicas (Ley 3 de 2003, BOE del 4 de noviembre), que arbitra fórmulas relativas a la titularidad y el uso de los bienes patrimoniales.

La parte del convento que da en la calle de Ximénez-Sandoval, en el paseo de la Ciudadela y en la plaza de Tetuán alberga la Fuerza de Maniobra de la OTAN, y está vinculada al Ministerio de Defensa. En consecuencia, podrían estudiarse las posibilidades de uso como monumento visitable de la parte del conjunto que se encuentra alrededor de la capilla y del claustro, zona que actualmente ya puede visitarse de forma limitada: durante dos horas, dos días por semana; una iniciativa por la que debemos felicitar a la autoridad militar.

Esta opción final se encontraría amparada por la norma legal citada y las otras vigentes en materia patrimonial, Ley de Patrimonio Histórico Español y Llei de patrimoni cultural valencià.

Por todo lo dicho, el Consell Valencià de Cultura presenta la siguiente propuesta:

Propuesta

- 1 En consideración de la importancia de las partes del Convento de Sant Doméneç no adscritas a uso militar y, como ya hemos dicho, conservadas

en perfecto estado, el Consell Valencià de Cultura concertará con las autoridades militares una visita institucional a estas dependencias, como muestra de colaboración entre instituciones y con el objetivo de destacar el gran valor del monumento.

- 2 Que las instancias de la Administración autonómica valenciana competentes en la materia estudien la posibilidad de establecer un convenio de colaboración con el Ministerio de Defensa y el Mando Militar de la Zona, que permita, respetando la parte militar del recinto, ampliar el actual régimen de visita pública de la parte formada por la Capilla, la Sala Capitular, el Claustro, la Iglesia y los espacios anexos, con los elementos informativos y complementarios necesarios. Obviamente el régimen de visitas debería ser compatible con las necesidades y los usos fijados por el Mando Militar.
- 3 El Consell Valencià de Cultura dará su apoyo entusiasta a todas las iniciativas que se emprendan en este sentido.
- 4 Este informe, con versiones en las dos lenguas oficiales, será elevado a la Presidència de la Generalitat, a la del Gobierno del Estado, al Ministerio de Defensa, al Mando Militar y al Ayuntamiento de Valencia.